

## MINUNAȚII NOȘTRI PĂRINȚI DUHOVNICEȘTI

***D**in momentul în care a început să mă intereseze viața spirituală, pentru că am crescut într-un mediu unde viața religioasă era luată în serios, personajul principal în jurul căruia polariza această viață era preotul duhovnic.*

*În primii ani, preotul din Oarța de Sus, Ioan Mihali, trecut prin multe ne-cazuri și care avea o formație culturală serioasă, așa cum o aveau intelectualii de odinioară, adică lucrurile mai puține pe care le știau, le știau foarte bine, a fost duhovnicul meu.*

*A urmat apoi Liceul din Cehul Silvaniei, timp în care legătura cu satul natal*



*a rămas tot puternică. Părintele Ioan intuia că drumul meu este cel al Teologiei, dar fiind în plină perioadă a „socialismului victorios”, părinții mei n-au fost de aceeași părere. Și am ales o facultate laică. Deschizând la întâmplare ghidul de admitere în învățământul superior, am dat peste „Facultatea de Construcții Căi Ferate, Drumuri și Poduri” și acolo m-am dus. Imediat după bacalaureat, am dat admiterea și am intrat.*

*Nu mi-a displicut, dimpotrivă, chiar m-a pasionat. Dar nu m-a părăsit nici vechia mea dragoste. Cinci ani de zile cât am fost student la București, între 1967-1972, am cunoscut mulți duhovnici buni. Paradoxal, student la o facultate tehnică, în plin comunism, am intrat în legătură cu mulți părinți valoroși. Unul dintre ei mi-a fost chiar duhovnic: părintele George Teodorescu de la Schitul Darvari. Schitul fusese desființat după decretul 410 și bisericuța devenise parohială.*

*În jurul acestui mare duhovnic polariza multă lume bună. Inclusiv părintele*



*Nicolae Steinhardt, pe care-l voi cunoaște mai târziu, când voi ajunge preot la Turda, frecventa acea bisericuță. După ce fusese botezat în temniță de Părintele Mina Dobzeu, în 1964, când a fost eliberat, aici va fi miruit de către părintele George Teodorescu. La această bisericuță am ajuns prin voia lui Dumnezeu. În prima duminică din octombrie 1967, după începerea anului universitar, m-am dus la Patriarhie. La Liturghie, Patriarhul Justinian a hirotonit un preot. Am fost foarte afectat, gândindu-mă că eu poate nu voi ajunge niciodată în această ipostază.*

*Am ieșit din biserică înainte de a se sfârși Liturghia și am luat-o pe aleea Patriarhiei la vale. Am trecut pe la Sfântul Gheorghe, pe la Biserica Enei, am luat-o spre Grădina Icoanei și, din curtea bisericii, am văzut în spate biserica Schitului Darvari. M-am dus la schit. Părintele tocmai predica. M-a impresionat și, la miruire, i-am spus că aș vrea să merg acolo mai des la Liturghie. Duhovnic ex-*



*perimentat fiind, m-a sfătuit ca întâi să văd și apoi să mă hotărâsc. I-am solicitat o spovedanie și mi-a fixat-o într-o zi de lucru. Întâlnirea a fost cu mult folos. Mi-a rămas duhovnic pe timpul studenției. Chiar dacă nu eram un mare cântăreț, m-am atașat de cor. Dirijor era Dumitru Beleneș, un autodidact preocupat și de muzică și de pictură. Biserica din satul meu natal, la invitația mea, a pictat-o el.*

*Aici l-am cunoscut și pe Tudor Petre, un intelectual de modă veche preocupat de cele duhovnicești. Când am devenit preot, m-a căutat de multe ori și, fiind un misionar laic, a făcut multă misiune. După 1989 l-am hirotonit preot. Dar chiar înainte de a deveni preot, el mi-a trezit atenția față de Mănăstirea Sihăstria, față de părintele Cleopa și față de părintele Paisie Olaru.*

*Cei cinci ani petrecuți ca student în București mi-au fost de mare folos. Când i-am terminat și am fost repartizat ca inginer la Cluj, părintele George Teodorescu, căruia-i mărturisisem că dorința*



*și gândul de a deveni preot nu m-au părăsit, mi-a dăruit mai multe cărți de teologie și duhovnicești, pe care le păstrez și astăzi. Atunci, în 1972, el a plecat în SUA la singurul lui băiat, iar eu am venit la Cluj. O vreme am și corespondat, el mutându-se la Domnul de acolo.*

*Apoi, la Mănăstirea Antim era părintele Sofian Boghiu, omul lui Dumnezeu. Slujbele de seară de la Antim erau o reverie. Pentru vremurile respective, la Antim găseai un loc de refugiu. Șicanele și greutățile pe care le crea propaganda oficială erau mai puțin cunoscute pentru noi, cei mici.*

*La Mănăstirea Plumbuita era părintele Narcis Crețulescu. Acolo, de la căminul din Tei unde locuiam, ajungeam pe jos. Duminică seara, după vecernie, se oficia Paraclisul Maicii Domnului. Și-n unele sărbători participam la Liturghie, pentru că duminica, așa cum am relatat, în general, mergeam la Schitul Darvari. Uneori, mai mergeam și la Patriarhie, iar când Patriarhul Justinian asista la Litur-*



*ghie din strănă, cu statura-i impozantă, îngenuncheam în fața strănii și ne zicea o rugăciune, punându-ne mâinile pe cap. Senzația era unică.*

*Mănăstirea Cernica avea duhovnicii ei. Pe vremea aceea, deși nu-l cunoșteam, era părintele Benedict Ghiuș. În cimitirul mănăstirii erau înmormântați alți mulți părinți duhovnicești. Cum mă fermeca literatura părintelui Gala Galaction, poposeam adesea și pe la mormântul lui.*

*În București, la Biserica Sapienței, era părintele Sârbu, iar la Biserica Sfântul Nicolae de pe Berthelot, unul dintre preoți era Toma Chiricuță. L-am ascultat de câteva ori, te fermeca când vorbea, iar o dată m-am și spovedit la el. Părintele Toma Chiricuță, om cu studii în Germania, a fost în perioada interbelică preot la Biserica Zlătari. Întemnițat și el ca mulți alții, după eliberare, nu va mai ajunge la Zlătari, ci la Sfântul Nicolae de pe Berthelot. Acolo l-am auzit de câteva ori predicând. Vorbea minunat*



și te fascina. Fiul lui, Ion Chiricuță, a întemeiat Institutul Oncologic din Cluj, care-i poartă numele. El a condus mulți ani revista „Fântâna Darurilor”, care este și astăzi izvor de inspirație pentru cei ce iubesc spiritualitatea și cultura ortodoxă. Nu mai țin minte care dintre cei amintiți mi-au dăruit o colecție întreagă a acestei reviste. În fiecare număr, el are studiul de fond.

Ajuns la Cluj ca inginer, fascinația părinților duhovnicești nu m-a părăsit. O vreme am lucrat la dublarea căii ferate Teiuș – Vințu de Jos. În Alba Iulia, la Catedrală, era cântăreț și paraclisier fratele Petrică Jinaru. El m-a poftit la un moment dat să mergem într-o vizită la Mănăstirea Dintr-un Lemn. Cine era duhovnic acolo, prin anii 1972? Arhicunoscutul părinte Arsenie Papacioc. După ce pătimise în temnițele comuniste, a fost reintegrat de Arhiepiscopul Teofil Herineanu la Parohia Filea de Jos. Când lucrurile s-au mai relaxat, s-a putut duce la Mănăs-



*tirea Dintr-un Lemn. Mai apoi, va ajunge la Sfânta Maria din Techirghiol, unde va rămâne până la mutarea sa la Domnul.*

*Întâlnirea cu dânsul a fost o revelație. Mi l-am luat ca duhovnic și, cu intermitențe, l-am păstrat până la mutarea în eternitate. În dosarul de hirotonie am și o recomandare de-a lui. Sfaturile duhovnicești pe care le dădea stăruiau mai mult pe o trezvie a minții decât pe o nevoie trupească exagerată. Dictonul repetat la infinit nu-l poți uita: „Dacă tinerețea ar ști și dacă bătrânețea ar putea”. La praznicul Nașterii Maicii Domnului m-am dus la Mănăstirea Râmeț. Trăia părintele Dometie Manolache. Om energic, ascetic și harismatic. Din nefericire, a murit devreme, după inundațiile din 1975. Biserica nouă și frumoasă, cu arhitectură bizantină, va fi construită de Maica Ierusalima Ghibu.*

*În general, colegii mei doreau să-și ia concediu vara. Eu mi-l lăsam pe toamnă. Atunci, în toamna anului 1972, am făcut*





*prima vizită la mănăstirile nemțene. Așa cum mă povățuise părintele Petru Tudor, am luat trenul de Pașcani, de acolo cu autobuzul la Târgu Neamț, iar de la Târgul Neamț la Mănăstirea Sihăstria.*

*În autobuz, am întâlnit un bătrânel foarte simpatic, vorbăreț și amabil, învățătorul pensionar Neculai Pârcu. Mai târziu, a devenit călugăr. Și el, ca și Petre Tudor, mi-a povestit cu multă afecțiune de părintele Cleopa Ilie de la Sihăstria și de părintele Paisie Olaru de la Sihla. I-am întâlnit pe amândoi. Cuvintele mele sunt slabe pentru a relata ceea ce am simțit.*

*În plin comunism, părintele Cleopa era o adevărată „școală catehetică”. În fața prispei lui erau o sumedenie de băncuțe. Pelerinii se așezau, și părintele, ca un mare avă, le vorbea ceasuri întregi. Multe lucruri puteai învăța de la el. Nu uit că insista, de exemplu, pe răbdare, răbdare și iarăși răbdare.*

*Sus la Sihla, foarte aproape de Sihăstria, era părintele Olaru. Om harisma-*



*tic, duhovnic al părintelui Cleopa, de o blândețe și bunătate ieșite din comun. Am simțit când mi-a dat dezlegarea, după spovedanie, că harul lui Dumnezeu lucrează și în mod simțit. Multă lume pleca cu sufletul mângâiat de la el. Când plecai, îți spunea și o rugăciune specială: „Domnul Dumnezeu, Preamilostivul, să vă binecuvinteze; Domnul să vă ajute, Domnul să vă miluiască, Domnul să vă păzească de tot răul, Domnul să vă umple de bucurie duhovnicească; Domnul, ca un bun și iubitor de oameni, să vă ierte păcatele și în Rai, cu dreptii, să vă primească! Binecuvintează, Doamne, pe robii Tăi aceștia, și rugăciunea lor, și dragostea lor, și credința lor, și bucuria lor, și smerenia lor, și răbdarea lor! Binecuvintează, Doamne, osteneala lor, și căsuța lor, și pâinea lor, și copiii lor, și viața lor, și sfârșit bun le dăruiește, iar dincolo, un colțișor de*



*rai le rânduiește, că binecuvântat ești în veci. Amin”<sup>1</sup>.*

*Drumul acesta l-am repetat de multe ori, iar, după ce am devenit preot, dimpreună cu grupuri de închinători din parohie. Toți oamenii suntem subiectivi dar eu, cred că nu greșesc, că e un Părinte ce ar putea fi canonizat, probabil dimpreună cu părintele Cleopa.*

*În 1976, cu emoțiile părăsirii unui sector „productiv” care nu-mi plăcea, am dat admiterea la Institutul Teologic din Sibiu. Era în timpul concediului. Conștient de piedicile ce mi se pot pune, a rânduit Dumnezeu să intru. În sufletul meu eram hotărât: dacă intru nu mă mai căsătoresc, iar, dacă nu intru, mă căsătoresc și devin un credincios bun.*

*Student fiind la Sibiu, într-un sfârșit de săptămână, am mers la Mănăstirea Sâmbăta. Acolo l-am întâlnit pe fermecătorul Părinte Teofil Părăianu. După ce*

---

<sup>1</sup> Arhimandrit Ioanichie Bălan, *Părintele Paisie Duhovnicul*, Trinitas, Iași, 1993, p. 129.



*am ajuns episcop la Alba Iulia, am avut parte de multe conferințe ținute de el.*

*Am terminat Facultatea de Teologie și Arhiepiscopul Teofil, de pioasă memorie, m-a hirotonit preot pentru Turda Fabrici. Într-o după-masă liniștită, îmi bate la ușă un domn distins, care se prezintă: Sunt fratele Nicolae și m-a trimis fratele Mitrofan de la Darvari. Fără să fi avut până atunci legătură directă cu dânsul am realizat că e domnul elegant care stătea în spate la biserica Schitului Darvari, pe când eram student la Construcții.*

*Ne-am împrietenit cu părintele Nicolae Steinhardt. Multe lucruri frumoase am aflat de la el. Era tocmai perioada în care se va stabili la Rohia. Rohia Înalt-preasfințitului Justinian, marele duhovnic al Maramureșului. Părintele Nicolae s-a apropiat de tinerii parohiei mele și ne-a însoțit în multe drumeții. Oricum, chiar de altă etnie, a fost un mare câștig pentru Biserica noastră că acest erudit a luat în mână steagul ortodoxiei.*



*Tot la Turda fiind, într-o zi, m-a vizitat părintele Ioan Mihălțan, viitorul episcop de Oradea. Pe atunci era paroh la Ohaba și profesor la Sibiu. Mi-a fost o perioadă duhovnic și m-am folosit mult de dreapta lui judecată. Când lăudai prea tare pe cineva îți spunea: „și totuși este numai un om!” Iar dacă huleai pe cineva exagerat îți răspundea: „și totuși este om!”.*

*În această perioadă, i-am cunoscut pe doi profesori minunați de la București, cărora nu le-am fost student: pe părintele Dumitru Stăniloae și pe părintele Constantin Galeriu. Părintele Stăniloae stătea pe strada Cernica și lucra la colecția filocalică. Bătrânică lui preoteasă, Maria, era ca o măicuță.*

*Părintele Galeriu, care după '89 va ține multe conferințe la Alba Iulia, în perioada tumultoasă de la începutul anului '90, a avut un rol important în ceea ce privește Eparhia de Alba Iulia și în ceea ce mă privește pe mine personal. Pe atunci era vicar administrativ la Patriarhie. Cei*



*ce-l audiau la conferințe erau fermecați de patosul lui și de figura-i impozantă.*

*După anii '90, îl vedeam adesea la Patriarhie pe părintele Ioan Iovan. Nu-l cunoșteam înainte. Nici nu știam controversata perioadă petrecută la Mănăstirea Vladimirești, urmată de anii grei de temniță. Mi-a mărturisit intenția că vrea să facă o mănăstire. L-am chemat la Alba Iulia și, împreună cu Maica Cristina, au ridicat minunata Mănăstire de la Recea.*

*De duhovnicia lui s-au bucurat mulți credincioși și cred că a trecut la domnul cu sufletul împăcat. Oricum a lăsat o ctitorie care încântă ochiul și odihnește inima. Sigur că după plecarea lui din lume nu mai e în mănăstire emulația religioasă de mai înainte.*

*Aș putea pomeni mulți alți duhovnici pe care i-am întâlnit sporadic. Dar voi încheia cu unul pe care-l consider un om special. După ce a adormit atât Părintele Arsenie Papacioc, cât și Preasfințitul Ioan Mihălțan, am apelat la duhovnicia părintelui Rafail Noica și o păstrez până*



*astăzi. Părintele a venit în țară după anii '90. Avea o experiență monahală de 30 de ani sub ascultarea părintelui Sofronie Saharov de la Essex. Părintele Sofronie era, la rândul-i, ucenicul Sfântului Siluan Athonitul. S-a stabilit în Apuseni, la Lăzești, unde și-a ctitorit un mic schit. Acolo, liturghisește, scrie și se roagă. Schitul are regimul lui de discreție și liniște. Nu dorește să fie tulburat de vizitatori.*

*Considerăm că ne ajută mult cu rugăciunea. Ieșirile publice care au fost și cărțile ce s-au alcătuit cu conferințele lui, consideră Părintele, că sunt îndestulătoare. Și noi trebuie să avem delicatetea sufletească să-i respectăm opțiunea. Nu putem uita afirmația din cartea „Cultura Duhului”: „cultura e ceva ce cultivi. Dar ai grijă, ce cultivi aceea și devii!”<sup>2</sup>.*

*E mare importanța părinților duhovnicești, pentru viața noastră spirituală. E mai convingătoare viața în preajma lor decât teoretizarea. Și totuși, dacă ar fi*

---

<sup>2</sup> Ieromonahul Rafail Noica, *Cultura Duhului*, Reîntregirea, Alba Iulia, 2002, p. 15.



† ANDREI  
Arhiepiscop și Mitropolit

*să teoretizăm vom spune că „duhovnicul este omul care, datorită mortificării patimilor și nepătimirii pe care o dobândește, devine cunoscător al lucrurilor dumnezeiești și are față de lucrurile omenești o dreaptă judecată, datorită căreia, fără nici un pericol pentru el, știe să-i călăuzească pe alții pe calea lui Dumnezeu”<sup>3</sup>.*

---

<sup>3</sup> †Andrei, Episcopul Alba Iuliei, *Spovedanie și Comuniune*, Alba Iulia, 1998, p. 131.